

การถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ จากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึก
ใช้ประชาชนในชนบท

ภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ¹, รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม², ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม³

Phattaraporn Chulapita, Ratchadaporn Ketanon Neawheangtham

Chaiyos Pawithasiritham

Received June 14,2021 &Revise December 31,2021 &Accepted December 31,2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)นำเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบท โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 จำนวน 116 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครอบครัวพ่อแม่สมมุติ นักเรียนนายร้อยตำรวจ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบทผลการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1)ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความเสียสละ พบว่าสภาพที่เป็นอยู่อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$) และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.81$) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) เท่ากับ .31 แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ คือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ จากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกใช้ประชาชนในชนบท แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ด้านบทบาทของพ่อแม่สมมุติ และด้านบทบาทของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

Graduate School,Silpakorn University

Email : cop.nok.rpca@gmail.com

คำสำคัญ : การถอดบทเรียน/คุณลักษณะที่พึงประสงค์/กิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

Abstract

This research aimed to study guidelines to develop desirable characteristics of morality and ethics of police cadets participating in the academy's community service for people in rural areas. Both quantitative and qualitative research methods were used. In terms of quantitative research, data from 116 first-year police cadets were collected, as well as the data from key informants, namely host families, police cadets and officials involved in the implementation of the program. The research instruments were a questionnaire and interview. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, priority needs index and content analysis. The results of the study were as follows : The results of needs assessment for desirable characteristics development of the morality and ethics of the police cadets in the whole of four areas : justice, responsibility, honesty and sacrifice, suggested that current characteristics were at a high level ($\mu = 3.66$) and desirable characteristics were at the highest level ($\mu = 4.81$), and the priority needs index (PNIModified) was .31. Guidelines for developing a learning process to develop desirable characteristics of morality and ethics of police cadets is the development of learning processes to promote morality and ethics of police cadets participating in the academy's community service for people in rural areas. The development of the learning process is divided into 3 areas: roles of the Royal Police Cadet Academy, roles of the host families and roles of police cadets.

Keywords : Lessons Learned / Learning Process / Police Cadets' Host Families

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยนอกจากจะประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรม ของคนในประเทศ ซึ่งเป็นรูปธรรมพบได้ชัดเจนและเป็นข่าวอยู่เสมอ ได้แก่ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งการเสพและการค้า ทั้งนี้หน่วยงานที่ถูกตั้งคำถามในประเด็นเรื่องคุณธรรม จริยธรรมจากประชาชน คือ ข้าราชการตำรวจ ซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่มี

หน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ป้องกันอาชญากรรม อาชีพตำรวจมีความผูกพันเกี่ยวเนื่องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงมีความคาดหวังว่า ตำรวจต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม แต่ข้าราชการตำรวจกลับถูกร้องเรียนจากประชาชนในเรื่องต่างๆ อาทิ เช่นการทําคดีล่าช้า การทำคดีบิดเบือน จะเห็นได้จากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ทุกวันนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้าราชการตำรวจยังมีความบกพร่องทางคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ กลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาคุณธรรม จริยธรรมที่เสื่อมถอยนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 279 ได้บัญญัติไว้ว่า มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 77 บัญญัติให้ข้าราชการตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีและจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนดในกฎคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัด

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการตำรวจ มีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้วยหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ แต่อย่างไรก็ตาม การจะปลูกฝังและยกระดับคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะกับข้าราชการตำรวจ โดยการสร้างจิตสำนึก และส่งเสริมความเป็นตำรวจที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม ควรเริ่มตั้งแต่การเป็นนักเรียน เพราะหนทางเดียวที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้คือ การสร้างตำรวจรุ่นใหม่ขึ้นมาแทนที่ตำรวจรุ่นเก่า ให้เป็นตำรวจรุ่นใหม่ ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกของความเป็นตำรวจ เมื่อสร้างตำรวจรุ่นใหม่ให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นตำรวจส่วนใหญ่ องค์กรตำรวจก็จะเกิดวัฒนธรรมแห่งจริยธรรมธรรมของตำรวจอย่างแท้จริง อันจะส่งผลถึงความผาสุกของประชาชนในที่สุด ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรแห่งเดียวในประเทศไทย คือ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (Royal Police Cadet Academy : RPCA) ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิชาชีพตำรวจ สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (Royal Police Cadet Academy : RPCA) เป็นหน่วยงานระดับกองบัญชาการ สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตั้งอยู่ที่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีภารกิจหลักในการฝึกอบรม ให้การศึกษา อบรมหล่อหลอมนักเรียนนายร้อยตำรวจให้มีคุณลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร และฝึกอบรมผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรอื่น ผู้ที่ศึกษาตามหลักสูตรหลักของโรงเรียนนายร้อยตำรวจเรียกว่า "นักเรียนนายร้อยตำรวจ" (นรต.) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจจะได้รับการแต่งตั้งยศเป็น "ว่าที่ร้อยตำรวจตรี" โดยนายตำรวจสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เข้ารับพระราชทานกระบี่จากพระองค์ท่าน หรือองค์ผู้แทนพระองค์ตลอดมา (วิกิพีเดีย : 2561)

โรงเรียนนายร้อยตำรวจมีภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญในการจัดการศึกษา

โดยสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่ผลิตบุคลากรในวิชาชีพตำรวจ ตามความต้องการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน การวิจัย การฝึกอบรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยเน้นทักษะความเชี่ยวชาญด้านการบังคับใช้กฎหมาย และวิชาชีพตำรวจเป็นสำคัญ ฝึกอบรมนักเรียนนายร้อยตำรวจให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาการ ตำรวจ และการบริหารงานตำรวจ ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจอย่างลึกซึ้ง มีความรอบรู้ด้านวิชาการในระดับอุดมศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต เอื้อต่อการประกอบวิชาชีพตำรวจ รวมทั้งหล่อหลอมให้มีคุณลักษณะทางกาย และเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมประจำใจ เป็นผู้ที่มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ มีบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับสังคม และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย มีความกล้าหาญ อดทน เชื้อมั่นในตนเอง มีวิจารณญาณในการตัดสินใจที่ถูกต้อง โดยยึดถือหลักศีลธรรมและจรรยาบรรณ ในวิชาชีพตำรวจเป็นแนวทางในการประพฤติตน และปฏิบัติงาน สืบทอดแบบธรรมเนียมของตำรวจ ด้วยความสำนึกในเกียรติวินัย และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมเสียสละเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม ยึดมั่นในการรักษากฎหมาย และความสงบเรียบร้อยของสังคมด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม (คู่มือนักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ 75 , 2560)

ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนนายร้อยตำรวจผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการ สอบสวน การสืบสวน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตลอดจนหล่อหลอมจิตใจอุปนิสัยและ เสริมสร้างคุณลักษณะให้เหมาะสมกับการเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่พร้อมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีความสำนึกในหน้าที่ให้บริการประชาชน เป็นที่ศรัทธาและมีความน่าเชื่อถือแก่ประชาชน โรงเรียนนายร้อยตำรวจจึงเน้นให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ผ่านการจัดหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนทำการฝึกอบรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจมีคุณธรรม จริยธรรม มีความประพฤติที่เหมาะสม สอดคล้องกับกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียน และสมภาคภูมิกับวิชาชีพตำรวจสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท เป็นหลักสูตรการฝึก หลักสูตรหนึ่งของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นในการฝึก การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งหลักสูตรการฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท เดิมเรียกว่า “โครงการพ่อแม่ สมมุติ” ดำเนินการรุ่นแรก ในสมัย พล.ต.อ.เผ่า ศารัติน เป็นอธิบดีกรมตำรวจ ช่วงระหว่างวันที่ 15 - 26 เมษายน 2531 เป็น ระยะเวลา 12 วัน โดยส่งนักเรียนนายร้อยตำรวจ ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 43 จำนวน 350 นาย ไปอยู่ตามหมู่บ้านใน 3 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี, ราชบุรี และสุพรรณบุรี จากการประเมินผลโครงการ โดยคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและอีกหลายสถาบัน พบว่าโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ลักษณะอำนาจนิยมในตัวนักเรียนนายร้อยตำรวจลดน้อยลง นักเรียนนายร้อยตำรวจมีความเข้าใจ เห็นใจชาวบ้านในชนบทมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการทำงานที่เหน็ด

เหนื่อยเพื่อให้ได้เงินมาเลี้ยงครอบครัวว่ายากลำบากแค่ไหน และจากการประเมินผลด้านทัศนคติของพ่อแม่สมมุติ และประชาชนในพื้นที่พบว่ามีความพอใจในโครงการนี้ และมีความเชื่อมั่นว่าจะสร้างตำรวจที่ดีให้กับพวกเขา รวมทั้ง เป็นส่วนหนึ่งในการฟื้นฟูภาพลักษณ์ที่ตกต่ำของตำรวจให้ดีขึ้น

จากความสำเร็จของการดำเนินงานนี้เอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจจึงได้กำหนดให้โครงการดังกล่าว บรรจุอยู่ในภาคการฝึกหลักสูตรพิเศษของหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจมาจนถึงปัจจุบัน โดยในปีการศึกษา 2562 นี้ จะดำเนินการฝึกเป็นรุ่นที่ 35 ในเขตพื้นที่ จ.ชัยนาท เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้มีโอกาสเรียนรู้ และฝึกการทำงานแบบชาวบ้าน เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเกิดจิตสำนึกที่จะผดุงความเป็นธรรม ในกลุ่มประชาชนผู้ยากไร้ และไม่เอารัดเอาเปรียบประชาชน เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจได้มีโอกาสศึกษาสังคมแบบชาวบ้านในชนบท และเกิดจิตสำนึกที่จะบริการรับใช้ประชาชน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน และตำบลที่ออกไปฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ จากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทนี้ ด้วยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลจากการวิจัย จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นส่วนหนึ่งในการนำไปเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตร จัดการเรียนการสอน กิจกรรมตลอดจนสร้างบรรยากาศในการปลูกฝัง พัฒนาและสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยตำรวจจบการศึกษาออกไปเป็นข้าราชการตำรวจที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์

นำเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ จากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท ผู้วิจัยศึกษาใน 3 ด้านดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ 4 ด้านได้แก่ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ
2. ถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนใน

ชนบท โดยถอดบทเรียนการดำเนินงานกิจกรรมหลักสูตรใน 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเริ่มต้นการดำเนินงาน ระยะการดำเนินงาน และระยะสิ้นสุดการดำเนินงาน

3. ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน นายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท

ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย

1. ประชากรที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 จำนวน 116 นาย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มพ่อแม่สมมติ 2) กลุ่มนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท 3) กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทในระยะดำเนินงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ผู้กำกับการตำรวจภูธรอำเภอเมือง ผู้บังคับหมวดปกครอง ได้แก่ รองผู้บังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ รองผู้กำกับการฝ่ายกิจกรรมนักเรียน กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผู้กำกับ สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จ. ชัยนาท ครอบครัวพ่อแม่สมมติ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมตำรวจสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยโรงเรียนนายร้อยตำรวจ การกำหนดคุณสมบัติในการเลือกชุมชน เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกชุมชนแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามกำหนดการของหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 ดังนี้ 1) เป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับที่ตั้งของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อสะดวกในการเดินทางไปตรวจเยี่ยม 2) เป็นพื้นที่ที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยในครั้งนี้ได้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมหลักสูตรฯ คือ จังหวัดชัยนาท

การทบทวนวรรณกรรม

วีระ นิจไตรรัตน์ (2551) ระบุว่าถอดบทเรียนว่าการสรุปบทวน กระบวนการทำงานผ่านผู้ที่เกี่ยวข้อง ผ่านการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของเรื่องนั้นๆ ทั้งในเชิง บวกและเชิงลบ เพื่อค้นหาสิ่งที่ควรดำเนินการต่อหรือสิ่งที่ไม่ควรดำเนินการต่อ วิจารย์ พานิช (2548) ระบุว่าถอด

บทเรียนว่าการถอดบทเรียนจะช่วยให้ เกิดการเรียนรู้จากความสำเร็จหรือความผิดพลาดในการทำงาน บทเรียนจะสะท้อนสาเหตุที่ทำให้ การทำงานประสบความสำเร็จหรือผิดพลาด มีปัจจัยเงื่อนไขอะไรบ้างที่ทำให้เกิดความสำเร็จหรือ ผิดพลาดในการทำงานนั้นๆ ซึ่งผู้ปฏิบัติที่กำลังปฏิบัติในแนวเดียวกันสามารถนำ บทเรียนที่ได้ไปใช้ ในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม และไม่เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติครั้งต่อไป

ประภาพรพรณ อุ่นอบ (2552) ระบุว่า การถอดบทเรียนว่า การถอดบทเรียนเป็น วิธีการจัดการ ความรู้รูปแบบหนึ่ง ที่เน้นการสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อสกัดความรู้ในตัวบุคคลและ องค์ความรู้ที่ท้องถิ่น ออกมาเป็นบทเรียนที่สามารถนำไปสังเคราะห์เป็นชุดความรู้ คู่มือ สื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมกระบวนการถอดบทเรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้ร่วมกันนำไปสู่การ ปรับวิธีคิด และวิธีการทำงาน ที่สร้างสรรค์ และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การถอดบทเรียนระบุว่าวิธีการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่ง ที่เน้นการทบทวน ประสบการณ์ ความรู้จากบุคคลทั้งความสำเร็จหรือผิดพลาด มีปัจจัยเงื่อนไขอะไรบ้างที่เป็นเหตุให้ เกิด ความสำเร็จหรือผิดพลาดในการทำงานนั้นๆ สังเคราะห์บทเรียน ประสบการณ์สู่การพัฒนาวิธี คิด กระบวนการทำงานใหม่อย่างสร้างสรรค์ ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำเหมือนเดิมและนำบทเรียนไป ยกระดับ การเรียนรู้ต่อยอดออกไปได้อย่างต่อเนื่อง

“คุณธรรมจริยธรรม” นี้ หลายคนอาจจะคุ้นเคยจากวิชาพระพุทธศาสนาที่เคยเรียนกันมา มักเป็น คำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันเสมอ จนทำให้เข้าใจผิดว่าคำทั้งสองคำนี้มีความหมายเดียวกัน หรือ เหมือนกัน แท้จริงแล้วคำว่า “คุณธรรม” กับคำว่า “จริยธรรม” เป็นคำที่แยกออกได้ 2 คำ และมีความหมายแตกต่างกัน คำว่า “คุณ” แปลว่า ความดี เป็นคำที่มีความหมายเป็นทางนามธรรม ส่วนคำว่า “จริย” แปลว่า ความประพฤติปฏิบัติที่ควรประพฤติเป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม สำหรับแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รวมทั้งหลักคำสอนทางศาสนาต่างๆ นั้นก็อยู่มางาย หลักคำสอนที่จะนำมาพอเป็น ตัวอย่างในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมก็มีทั้งจากคำสอนทางศาสนา หลักปรัชญา แนวคิดของนักปราชญ์ ทั้งในอดีตกาล และแนวใหม่ ทั้งของทางตะวันตก และตะวันออก ดังที่นักปรัชญาชาวกรีกโบราณนามว่าโส คราติส (Socrates) ได้กล่าวถึงคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรมคือความรู้ (virtue is knowledge) การแสวงหา ความรู้เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม คือการแสวงหาคุณธรรม เพราะคุณธรรมคือความรู้ที่แท้จริง ถ้าบุคคลรู้ และเข้าใจถึงธรรมชาติของความเป็นจริงแล้ว เขาจะไม่พลาดจากการประกอบความดีละเว้นความชั่ว ใน การนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจกระจ่างชัดเจนในเรื่องของแนวคิดคุณธรรม จริยธรรม ผู้วิจัยจึงขอเสนอ ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม ประเภทของคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยครั้งนี้

สมบุรณ์ ชิตพงษ์ (2544) จำแนกประเภทคุณธรรม จริยธรรม ไว้ 4 ประการ คือ

- 1) ความรู้เชิงคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำ ชนิดใดเลว ควรดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อย

เพียงใด ปริมาณความรู้เชิงคุณธรรม จริยธรรม หรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และการพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล

2) ทศนคติเชิงคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่า ตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคติเชิงคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทศนคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศนคติเชิงคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงคุณธรรม จริยธรรมของบุคคล เพราะทศนคติเชิงคุณธรรมจริยธรรมนั้น รวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าไว้ด้วยกัน

3) เหตุผลเชิงคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงพฤติกรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีคุณธรรม จริยธรรมในระดับแตกต่างกัน อาจจะมีคุณธรรม จริยธรรมที่คล้ายคลึงกันได้เสมอ และบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกันอาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำและระดับคุณธรรม จริยธรรมที่แตกต่างกันได้ นอกจากนี้ การใช้เหตุผลเชิงคุณธรรม จริยธรรม ยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ของบุคคลด้วย โดยเฉพาะการพัฒนาสติปัญญาและอารมณ์ ตลอดจนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลอีกด้วย

4) พฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือดเว้นการแสดงออกพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าคุณธรรม จริยธรรมด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความสุขและความทุกข์ของสังคม

สรุปประเภทของคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย จริยธรรมธรรมชาติที่เป็นจิตสำนึกและมีอยู่ในตัวบุคคล จริยธรรมบังคับ ซึ่งเกิดจากการใช้อำนาจให้ปฏิบัติ และจริยธรรมที่เกิดจากเจตนาหรือความตั้งใจ ซึ่งจะพิจารณาได้จากการใช้ความรู้ ทศนคติ การใช้เหตุผล และการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาเป็นที่ยอมรับของสังคม

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ทำการศึกษาวิเคราะห์ทั้งข้อมูลเอกสาร ตำรา (document analysis) และเก็บข้อมูลภาคสนาม (field study) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท โดยแบ่ง

ขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ขั้นตอนที่ 2 การถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมตำรวจสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์คุณธรรม จริยธรรมตำรวจสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท โดยมีระเบียบวิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยทำการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Item Object Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า.50 ขึ้นไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพครอบครัว อาชีพบิดามารดา ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว และรายได้ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เฉพาะด้าน ได้แก่ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความซื่อสัตย์ ของนักเรียนนายร้อยตำรวจเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่มีการตอบสนองคู่ (Dual-response) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์เฉพาะด้านของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ผลการวิจัย

1.แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบท พบว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ขั้นตอน

1 การศึกษาการถอดบทเรียนการดำเนินงานหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท ในขั้นตอนที่ 2 และจากการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทในขั้นตอนที่ 3 สามารถสรุปได้แนวทางในการพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับ ใช้ประชาชนในชนบท พบว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความยุติธรรม จากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทนั้น ขึ้นอยู่กับ บทบาทหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฯ โดยที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่าง ต่อเนื่องและมีการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรเป็นระยะๆ และนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสามารถส่งเสริมและพัฒนา ภาระบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจทั้ง 4 ด้านได้อย่างแท้จริง ซึ่งในการดำเนินงานและบทบาทของแต่ละภาคส่วนนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนายร้อยตามที่ได้ เสนอไปแล้วนั้น สามารถสรุปแนวทางทางการพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทเป็น ประเด็นสำคัญๆ ได้เป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทด้านบทบาทของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนนายร้อยตำรวจถือเป็น สถาบันทางการศึกษา ที่มีความสำคัญในฐานะเป็นเจ้าของกิจกรรมหลักสูตรฯ โรงเรียนจึงต้องมีส่วน ผลักดันให้หลักสูตรฯ สามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ในอันที่จะส่งเสริมและ พัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เรียนนาย ร้อยตำรวจตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานหลักสูตรฯ ดังนี้

- 1.1.โรงเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของหลักสูตรฯ และต้องจัดหลักสูตรฯ อย่างต่อเนื่อง
- 1.2.โรงเรียนต้องมีการติดตามประเมินผลหลักสูตรฯ อย่างสม่ำเสมอ ในทุกระยะ และต่อเนื่อง และ ต้องนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฯ ต่อไป
- 1.3.โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้มีระยะเวลาในการอยู่ร่วมกับครอบครัวพ่อ แม่สมมติให้มากขึ้นกว่านี้เพื่อนักเรียนจะได้มีเวลาในการเรียนรู้วิถีชีวิตได้รับใช้ประชาชนในชนบทมากขึ้น และได้สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนได้มากขึ้น
- 1.4.โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้สะท้อนความคิดเห็นและความรู้สึกในการ เข้าร่วมหลักสูตรฯ นี้ในทุกๆ ช่องทาง เช่น แบบสอบถามการประเมินผลหลักสูตรฯ การประชุมประเมินผล หลักสูตรฯ

1.5. โรงเรียนควรมีระบบและขั้นตอนในการคัดเลือกและคัดกรองครอบครัวพ่อแม่สมมติให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีความเข้มงวดและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ โดยต้องคำนึงถึงคุณสมบัติ ความพร้อม บริบทและพื้นฐานของพ่อแม่สมมติและครอบครัว โดยต้องพิจารณาตามประเด็นดังต่อไปนี้

1.5.1. พ่อแม่สมมติต้องมีคุณสมบัติที่ไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ ในอันที่จะส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ เช่น ต้องไม่เป็นผู้นำชุมชน เพื่อป้องกันการสร้างอิทธิพลและความประพฤติอันมิชอบอันอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

1.5.2. พ่อแม่สมมติในแต่ละครอบครัวที่รับนักเรียนนายร้อยต้องมีอาชีพและบริบททางสังคมที่ไม่แตกต่างกันมาก เช่น ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเหมือนกัน หรือค้าขายเหมือนกัน ข้าราชการเหมือนกัน

1.5.3. พ่อแม่สมมติควรมีพื้นที่อยู่อาศัยที่มีบริบทที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน ไม่ควรแตกต่างกันมาก เช่น ในเมือง-ชนบท

1.5.4. พ่อแม่สมมติควรมีวัยที่ไม่ใกล้เคียงกับนักเรียนมากนัก

1.5.5. พ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวพ่อแม่สมมติควรมีจำนวนไม่มาก และไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเพศสภาพ

1.5.6. ครอบครัวพ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวพ่อแม่สมมติต้องไม่มีเรื่องเกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมาย

1.5.7. สิ่งแวดล้อมของครอบครัวพ่อแม่สมมติต้องสามารถส่งเสริมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

1.6. โรงเรียนควรพิจารณาปรับเรื่องของงบประมาณในการจัดหลักสูตรฯ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น ปรับค่าใช้จ่ายให้กับพ่อแม่สมมติและนักเรียนนายร้อยตำรวจ

1.7. โรงเรียนควรมีการอบรม ประชุม สัมมนาให้ความรู้และชี้แจงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ และข้อปฏิบัติในการร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจในระยะเวลาของการฝึกในหลักสูตรฯ นี้ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้และเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนการจัดหลักสูตรฯ เช่น จัดประชุมนักเรียนนายร้อยตำรวจ จัดประชุมพ่อแม่สมมติ

1.8. โรงเรียนควรให้การสนับสนุนแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานหลักสูตรฯ ให้มีความเข้าใจ รู้รัก และตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรฯ ในทุกๆ ด้าน เช่น การมอบงบประมาณในการดำเนินงานที่เหมาะสม การมอบหมายหน้าที่ชัดเจนและตรงกับความสามารถกับบุคลากร ให้ความต่อเนื่องในการดำเนินงานของบุคลากรฝ่ายต่างๆ อย่างเหมาะสม

1.9 โรงเรียนควรมีการพัฒนาหลักสูตรอื่นๆ ที่จัดสอนในโรงเรียน ที่จะสามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ

1.10 โรงเรียนควรมีการพัฒนากิจกรรมอื่นๆ ที่จะสามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ นอกเหนือไปจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทนี้

1.11 โรงเรียนควรดำเนินกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจอย่างทั่วถึงทุกชั้นปี อย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร และควรมีกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทั้งในชั่วโมงเรียน และทุกๆ กิจกรรม อย่างต่อเนื่องและหลากหลาย

1.12 ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรในโรงเรียนต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีคุณธรรมจริยธรรม เช่น การแต่งกาย การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ความมีเหตุผล เพื่อให้นักเรียนเกิดความศรัทธาและซึมซับกับสิ่งแวดล้อมแห่งความดี ความมีคุณธรรม จริยธรรม

1.13 โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยธรรมชาติผ่านบรรยากาศและการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อเอื้อให้นักเรียนเกิดความซึมซับและแสดงออกทางด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดีด้วยใจจริงของตนเอง โดยมีต้องใช้กฎระเบียบวินัยมาบังคับหรือควบคุม

2. แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทด้านบทบาทของพ่อแม่สมมติ พ่อแม่ถือเป็นตัวแทนจากสถาบันครอบครัวที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานหลักสูตรฯ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ในอันที่จะส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานหลักสูตรฯ พ่อแม่จึงถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยปลูกฝัง พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ ซึ่งพ่อแม่ต้องมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

2.1. พ่อแม่สมมติต้องไม่ปิดบัง หรือบิดเบือนข้อมูลที่แท้จริงของตนเองและครอบครัวในทุกๆ ด้าน เช่น อาชีพ สถานะทางสังคม บริบท ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมของครอบครัว

2.2. พ่อแม่สมมติต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการปฏิบัติตามข้อบังคับและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ อย่างถูกต้องตามความเหมาะสม ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

2.3. พ่อแม่สมมติควรให้ความรัก ความเมตตา อบรมสั่งสอน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และปฏิบัติต่อนักเรียนนายร้อยตำรวจเสมือนลูกตนคนหนึ่ง

2.4 พ่อแม่สมมติต้องพึงเลี้ยงดูและให้ความดูแลเอาใจใส่ และเปิดโอกาสให้

นักเรียนได้เรียนรู้ในกิจการงานอาชีพของตน และกิจการงานที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชน ตลอดจนพึงอบรม บ่มนิสัยส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจตลอด ระยะเวลาในการดำเนินงานหลักสูตรฯ

2.5 พ่อแม่สมมติควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ

2.6 พ่อแม่สมมติควรสานสัมพันธ์กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการประสาน ความสัมพันธ์และเชื่อมความรักและภาพลักษณ์ที่ดีของวิชาชีพตำรวจ

2.7 พ่อแม่สมมติพึงให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่นักเรียนตามสมควรในระยะเวลาที่ ดำเนินงานหลักสูตรฯ และเมื่อจบหลักสูตรฯ ไปแล้ว

แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทด้านบทบาทของนักเรียนนายร้อยตำรวจ นักเรียนนายร้อยตำรวจถือเป็นผู้ที่มี บทบาทสำคัญมากที่สุด ในฐานะของการเป็นผู้ที่ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมนี้โดยตรง นักเรียนนายร้อยตำรวจเป็นผู้มีส่วน ผลักดันในการดำเนินงานหลักสูตรฯ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเป็นอย่างมาก นักเรียนจึงต้องพึงตระหนักใน ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ในหลักสูตรฯ และต้องพึงยึดหลักการ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ของหลักสูตรฯ อย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. นักเรียนต้องปฏิบัติตนต่อพ่อแม่สมมติและครอบครัวด้วยความรักและเคารพเสมือนหนึ่งดัง ปฏิบัติต่อพ่อแม่และครอบครัวที่แท้จริงของตนเองด้วยความจริงใจ

2. นักเรียนต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อครอบครัวในฐานะลูกที่ดี มีความกตัญญู และปฏิบัติหน้าที่ต่อ ชุมชนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของคนอย่างเคร่งครัด

3. นักเรียนต้องเรียนรู้กิจการงานอาชีพและช่วยเหลือกิจการงานของพ่อแม่อย่างเต็มความสามารถ

4. นักเรียนต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนผู้ที่พบเห็นเพื่อเป็น การรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของวิชาชีพตำรวจ และสร้างความศรัทธา ความประทับใจให้แก่ประชาชน

5. นักเรียนต้องพึงรักษาและแสดงออกถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมตำรวจ ให้ครบทั้ง 4 ด้าน ตามที่ได้รับการปลูกฝังและบ่มเพาะมาจากโรงเรียนตลอดระยะเวลาในการดำเนินงาน หลักสูตรฯ

6. นักเรียนต้องพึงตระหนักและภาคภูมิใจในเกียรติยศและจริยธรรมตำรวจและพึงแสดงออกในสิ่งที่ ส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ขององค์กรตำรวจไว้เสมอ

7. นักเรียนต้องพึงระลึกไว้เสมอว่าตำรวจต้องเป็นมิตรที่ดีต่อประชาชน และพึงช่วยเหลือ ประชาชน ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเมตตา เห็นอกเห็นใจ และเสมอภาคกันอย่างยุติธรรม

8. นักเรียนควรสานสัมพันธ์กับพ่อแม่สมมติอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการประสาน

ความสัมพันธ์และเชื่อมความรักและภาพลักษณ์ที่ดีของวิชาชีพตำรวจ ตลอดจนเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในอนาคต แต่ทั้งนี้นักเรียนต้องพึงระลึกและปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายข้อบังคับ และคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมที่ดีของตำรวจเป็นหลัก

9. นักเรียนต้องพึงแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านคุณธรรม จริยธรรมในทุกๆ ที่ ทุกโอกาส ทุกเวลา โดยมีได้รู้สึกว่าโดนบังคับหรือถูกควบคุมกำกับด้วยระเบียบวินัยในโรงเรียน

จากผลการศึกษาวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท เป็นหลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนฯ ได้ฝึกประสบการณ์จริงจากการลงมือปฏิบัติ โดยการเข้าไปเรียนรู้บริบทชุมชนในชนบท และสัมผัสชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเพื่อสร้างจิตสำนึกในการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ได้แสดงออกถึงความเป็นสุภาพบุรุษสามพราน ที่พร้อมรับใช้ประชาชนโดยยึดถืออุดมการณ์แห่งความเป็นตำรวจเป็นที่ตั้ง และมีความมีคุณธรรม จริยธรรมตำรวจประจำใจ และเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบทนี้เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ในทุกๆ ด้าน และสามารถส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมด้านที่นักเรียนนายร้อยตำรวจต้องการการพัฒนา ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความเสียสละได้เป็นอย่างดี

สำหรับแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่ได้ศึกษามา ดังกล่าวนั้น จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาจุดแข็ง จุดอ่อนของการดำเนินกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบทให้มีคุณภาพ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่สามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจอย่างยั่งยืนต่อไปได้ ซึ่งประโยชน์สูงสุดของการวิจัยนี้ ก็คือ การแก้ปัญหาภาพลักษณ์ตำรวจที่ไม่ดีในสายตาของประชาชนและเป็นการสร้างตำรวจน้ำดี ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม จริยธรรม คืนให้แก่สังคมไทยต่อไป

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

แนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ จากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบท

จากผลการวิจัยทั้งในขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 นั้นสามารถตอบข้อคำถามในการวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างชัดเจนว่า กิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบทนี้สามารถเป็นเครื่องมือหนึ่งหรือวิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจได้ในทุกๆ ด้าน และโดยเฉพาะในด้านที่ต้องการการพัฒนามากที่สุด การเข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรฯ นี้ จึงสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากิจกรรมหลักสูตรฯ นี้มีประโยชน์เป็นอย่างมาก และควรได้รับการพัฒนา ปรับปรุง โดยใช้ผลการวิจัยในทั้ง 2 ขั้นตอนดังกล่าว รวมทั้งผลการวิจัยที่เกิดจากการสนทนากลุ่มกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักสูตรฯ ในขั้นตอนที่ 3 มาเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ได้พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฯ ก็คือการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนี้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่จะช่วยกันสร้างกระบวนการเรียนรู้ ช่วยกันปลูกฝัง เพราะการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมหาได้เป็นเรื่องของใครคนใดคนหนึ่งไม่ หากแต่ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ รมช. บุญลือ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบโดยใช้กิจกรรมที่มีการประเมินผลตามสภาพจริงกับกิจกรรมที่มีการประเมินผลปกติ ผลการวิจัยพบว่า การปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมสามารถที่จะกระทำได้ถ้าทุกฝ่ายประสานความคิดและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง ตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียน สถาบันสังคม ซึ่งสถาบันเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้งสิ้น

กิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกอบรมใช้ประชาชนในชนบทนี้ก็เช่นกัน จะสำเร็จลุล่วงบรรลุวัตถุประสงค์ไปไม่ได้เลยหากขาดความร่วมมือของทุกฝ่าย ทุกสถาบันที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกิจกรรมหลักสูตรฯ นี้ก็พบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องในหลายฝ่ายด้วยกันและทุกฝ่ายต่างมีหน้าที่และบทบาทที่แตกต่างกัน แต่ทุกฝ่ายต้องประสานความร่วมมือกันเพื่อช่วยกันพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนี้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนายร้อยตำรวจให้ได้ ผลการวิจัยในขั้นตอนนี้จึงเกิดจากการนำแนวคิด ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักสูตรฯ หลายฝ่าย มาสังเคราะห์ขึ้นเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยมีกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกอบรมใช้ประชาชนในชนบท เป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นหลักๆ หรือ 3 ด้านหลักๆ ตามบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา กิจกรรมหลักสูตรฯ ดังนี้

ด้านที่ 1 แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกอบรมใช้ประชาชนในชนบทด้านบทบาทของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันทางการศึกษากล่าวคือ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ นับว่าเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมให้แก่สังคมไทยโดยตรง และได้

ดำเนินงานกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทให้นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 อย่างต่อเนื่องเสมอมา โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงาน เสมอเป็นดังผู้เอื้อ ผู้อำนวย ในการจัดการดำเนินงานกิจกรรมหลักสูตรฯ ให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ โรงเรียนควรมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรใดๆ ก็ตามควรมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตร มีการพัฒนากิจกรรมที่หลากหลาย และมีวิธีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น เรียนรู้จากตัวแบบ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมใดๆ ก็ตามในอันที่จะเอื้อต่อการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเพื่อสร้างนายตำรวจที่ดีคืนสู่สังคมไทยเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่สำคัญด้วย ดังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ไชยูปถัมภ์ และคณะ (2558) ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร ควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม เช่น แต่งกายสุภาพ ตรงต่อเวลา ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ เพื่อให้ นักเรียนคุ้นชินกับสิ่งแวดล้อมที่มีแต่ความดี มีคุณธรรมจริยธรรม และสถาบันอุดมศึกษาควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่วิธีการที่หลากหลาย โดยกระบวนการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมต้องทำพร้อมกันทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรและสภาพแวดล้อมของสถาบัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรองทิพย์ นาควิเชตร (2554) ทำการศึกษาเรื่องวิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนที่กล่าวว่า แนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาควรบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตรในกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมบูรณาการสร้างองค์ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

และรวมถึงดังพันธกิจของโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่ว่า โรงเรียนนายร้อยตำรวจมีพันธกิจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการจัดการศึกษาส่งเสริม วิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย การฝึกอบรมและการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อให้สามารถผลิตนายตำรวจระดับชั้นสัญญาบัตรออกไปปฏิบัติหน้าที่ โดยตั้งมั่นบนศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณที่ดี ได้รับความศรัทธาและความไว้วางใจจากประชาชน ความเป็นผู้นำ และสามารถบริหารองค์กรได้อย่างมีอาชีพตลอดจนเป็นตำรวจมืออาชีพในอนาคต

ด้านที่ 2 แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทด้านบทบาทของพ่อแม่สมมติ พ่อแม่สมมติเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอีกผู้หนึ่ง เพราะพ่อแม่สมมติคือผู้ที่ต้องอยู่ร่วมกันนักเรียนนายร้อยตลอดระยะเวลาการฝึกกิจกรรมหลักสูตรฯ นี้ พ่อแม่สมมติมีส่วนสำคัญอย่างมากที่ช่วยปลูกฝัง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ ทั้งทางการอบรมสั่งสอน และการกระทำตนให้เห็นเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งนักเรียนนายร้อยตำรวจได้รับจากการร่วมกิจกรรมหลักสูตรฯนี้อย่างเต็มเปี่ยม ดังที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (2564) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เยาวชน ไว้ว่า พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ผู้ใกล้ชิดของเยาวชนมีบทบาทสำคัญมากในการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม และควรทำอย่างต่อเนื่องผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร และสอดคล้องกับแนวคิดทางสังคมวิทยา เรื่องกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Munn, Fernald, 1969) บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาทางสังคมได้แก่ พ่อแม่ ครู เพื่อน และสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามแนวคิดทางสังคมวิทยา ดังที่ สุพัตรา สุภาพ (2537) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุลยา จิตตะโยธิน (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู : แนวคิดของ Diana Baumind โดยสรุปไว้ว่า สิ่งที่เป็นมารดาสอนสั่ง บิดามารดาก็ต้องปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างด้วย เช่น สอนให้เด็กพูดจาสุภาพ บิดามารดาก็ต้องพูดจาสุภาพให้เด็กเห็น ฉะนั้น เพื่อให้การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูเด็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น บิดามารดาจึงควรเลี้ยงดูเด็กด้วยความรักและเอาใจใส่ รวมถึงทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้านร่วมด้วย และผลการวิจัยของพันตำรวจโทหญิง ภัคสกุล นาคจุ (2557) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า ปัจจัยสนับสนุนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพตำรวจ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ดังนั้นพ่อแม่สมมติที่เข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรฯ นี้จึงจำเป็นต้องผ่านกระบวนการคัดกรองอย่างดีจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจซึ่งมีความจำเป็นต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือกที่พ่อแม่สมมติที่เข้มงวดชัดเจน เพื่อให้ได้พ่อแม่ที่มีคุณสมบัติที่ดีมากเพียงพอและมีความเป็นประโยชน์ที่จะเอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้ เพื่อเป็นเครื่องการันตีได้ในระดับหนึ่งว่านักเรียนนายร้อยตำรวจที่ไปฝึกกิจกรรมกับพ่อแม่สมมติในครั้งนี้จะได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอย่างถูกต้องและเพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพันตำรวจโทหญิง ภัคสกุล นาคจุ (2557) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ปล่อยปละละเลยของพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ด้านที่ 3 แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ ฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทด้านบทบาทของนักเรียนนายร้อยตำรวจ นักเรียนนายร้อยตำรวจถือเป็นผู้มี ความสำคัญในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติ และมีส่วนผลักดันในการดำเนินงานหลักสูตรฯ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นอย่างมาก เนื่องจากตัวนักเรียนนายร้อยเองถือเป็นบุคคลสำคัญ เป็นเจ้าของหลักสูตรฯ เป็น

ผู้ปฏิบัติในการขับเคลื่อนให้กิจกรรมหลักสูตรฯ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นผู้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมหลักสูตรฯ นี้โดยตรง เพราะนักเรียนนายร้อยต้องไปอยู่ร่วมกับครอบครัวของพ่อแม่สมมติตลอดระยะเวลาของการฝึก นักเรียนจึงถือเป็นตัวละครที่สำคัญที่จะพบปะทบทวนของการเป็นตำรวจที่ดีในอนาคตให้เป็นที่ยอมรับต่อประชาชนให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวตำรวจได้ และเป็นผู้ที่ต้องตระหนกอยู่เสมอว่าเป็นลูกคนหนึ่งของพ่อแม่ ดังนั้นนักเรียนจึงควรยึดถือปฏิบัติตนในฐานะของลูกที่ดี โดยมีความรักและเคารพในพ่อแม่เป็นที่ตั้ง มากกว่าที่จะคำนึงถึงเพียงแค่ปฏิบัติตามภารกิจหลักของหลักสูตรฯ เท่านั้น ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจสามารถปฏิบัติภารกิจตามที่กิจกรรมหลักสูตรฯ กำหนดได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากนักเรียนได้เกิดความรู้สึกรัก และผูกพันกับพ่อแม่สมมติและครอบครัวเสมือนหนึ่งดังครอบครัวที่แท้จริงของตนเอง นักเรียนจึงปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือพ่อแม่ครอบครัวด้วยความเต็มใจ และแสดงออกถึงคุณธรรม จริยธรรมออกมาโดยธรรมชาติ และมีความสุขกับการที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความรัก ความศรัทธา ความเชื่อมั่น และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กรตำรวจ ให้กับประชาชนได้ ดังนั้นนักเรียนนายร้อยตำรวจเองก็นับว่าเป็นบุคคลสำคัญอีกบุคคลหนึ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างสูงสุดในกิจกรรมหลักสูตรฯ นี้ ดังงานผลการวิจัยของอัจฉรา ไชยอุปถัมภ์ และคณะ (2558) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปฏิบัติเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านผู้ปฏิบัติกล่าวคือให้นักศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการทำกิจกรรมเพื่อเป็นการปลูกฝังและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาในคราวเดียวกัน และทำให้เกิดความเคยชินในการปฏิบัติจนเป็นนิสัยแก่นักศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ คือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ จากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ด้านบทบาทของพ่อแม่สมมติ และด้านบทบาทของนักเรียนนายร้อยตำรวจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัย โดยจำแนกออกเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.ฝ่ายปกครอง กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามารถนำผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนาย

ร้อยละ 70 ได้จากการวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการจัดหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร และรูปแบบการฝึกคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจได้

2.ฝ่ายปกครอง กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามารถนำผลการถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทไปปรับใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมหลักสูตรฯ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

3.ฝ่ายปกครอง กองบังคับการปกครอง โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามารถนำแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนายร้อยตำรวจจากกิจกรรมหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบทไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนการสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เรียนนายร้อยตำรวจได้

เอกสารอ้างอิง

กรองทิพย์ นาควิเชตร (2554)ภาวะผู้นำสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา,สมุทรปราการ : อีรสาส์น พับลิชเชอร์
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124/ตอนที่ 47 ก/หน้า 1/24
สิงหาคม 2550

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547

ภักตกุล นาคจุ (2557)ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอารมณ์ Introduction to Emotion กรุงเทพฯ:ภักตกุล
การพิมพ์

วิกิพีเดีย (2561)

วีระ นิจไตรรัตน์ (2551) . คู่มือถอดความรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง. พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ:รวม
ทวีผลการพิมพ์

วิจารณ์ พานิช (2548).การจัดการความรู้กับการบริหารราชการไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริม. การ
จัดการความรู้เพื่อสังคม.

คู่มือเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ 75 , (2560) คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจอำเภอสาม
พราน จังหวัดนครปฐมประภาพรรณ อุ๋นอบ (2552)

พระมหาจุฬาลงกรณ วชิรเมธี (2564) จากhttps://www.area.co.th/thai/area_announce/area_press.php?strquery=press_announcement4652.htm

รณชัย บุญลือ (2548)การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรมที่มีการ
ประเมินผลตามสภาพจริง กับกิจกรรมที่มีการประเมินผลปรกติ . รายงานการวิจัย,

สำนักงาน

บริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน), ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลัง
แผ่นดินเชิงคุณธรรม

สมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2544) การวัดและประเมินผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม / สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พิมพ์ลักษณ์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับ

บุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย : การศึกษาเชิงปริมาณและ

คุณภาพ, ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพฯ. DOI :

https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi

สุพัตรา สุภาพ (2537) สังคมและวัฒนธรรมไทย, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

อจธรา ไชยปัทม์ (2558) การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความเป็น

บัณฑิต ที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลาง, วารสาร

ครุศาสตร์ ปีที่ 46 (3) 268-286

Diana Baumind 1971. "Current Patterns of Parental Authority." Developmental

Psychology Monographs 4: 1-103.

Munn, Fernald, (1969) Introduction to psychology . (Second edition.). Boston, etc.:

Houghton Mifflin Co

